

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Maica Domnului - Maica noastră

Serbînd, în 15 august, Adormirea Maicii Domnului, încreștăm cîteva rînduri despre „Cea mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită decît Serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvîntul l-a născut“.

Fecioara Maria s-a născut om, la fel ca toți oamenii. Nimic supranatural, adică mai presus de minte și de legile firii. Părinții ei, urmași depărtați în timp din familia împăratului și pro-rocului David, erau din Ierusalim, unde aveau o casuță proprie. Oameni drepti, evlavioși. Li chinuia însă o durere mare: ajunseseră bătrîni și n-au dobîndit nici o odraslă. În vremea Vechiului Testament cei ce n-aveau copii erau socotiți păcătoși, pe care Dumnezeu i-a pedepsit pentru cine știe ce păcat greu și oamenii îi disprețuiau și erau de ocară pentru toți. Ei înșiși aveau clipe în care socoteau că dacă ei nu, poate părinții lor au greșit greu și pedeapsa i-a ajuns pe ei. De aceea, rugăciunile lor zilnice erau tot mai fierbinți și mai stăruitoare către Cel Atotputernic să le ridice ocară dintre oameni și promit că dacă le dăruiește un urmaș, fie băiat sau fată, o închină, o dăruiește lui Dumnezeu, ca să-i slujească Lui toată viața. Și rugăciunile lor au fost ascultate: la o vîrstă, la care în regulă generală nu se mai prea întîmpla să mai dobîndească oamenii copii, li s-a născut o fetiță, căreia i-au dat numele Maria. Pe copiii închinați lui Dumnezeu templul îi primea numai de la vîrsta de 3 ani. Așa s-a întîmplat că pînă la această vîrstă, Ioachim și Ana au avut și bucuria de a-și vedea odrasla crescînd sub ochii și îngrijirea lor. Cînd a împlinit copila vîrsta de 3 ani, potrivit votului (făgăduielii, juruinții) făcut în rugăciunile lor, au dus-o la templu și au pus-o în brațele preotului Zaharia (tatăl Sf. Ioan Botezătorul).

Slujitorii templului au crescut-o în frica lui Dumnezeu, învățînd-o să cunoască și să practice toată legea și rînduielele ei. Băieții închinați trebuiau să rămîină la templu toată viața. Fetele însă, la vîrsta de 15 ani trebuiau să iasă, să părăsească templul, dar nu pentru a se pierde în lume și în cele lumești. Aveau obligația să citească zilnic Sfînta Scriptură, să cînte psalmii rînduiți pe zile și ceasuri și să se roage neîncetat pentru ea și pentru lume. Templul se îngrijea să-i găsească un ocrotitor, cu frica lui Dumnezeu, care să-i asigure locuința și cele pentru traiul zilnic și să-și ia asupra sa răspunderea față de Cel de Sus și față de templu, că fata nu va fi împiedecată de la obligațiile ei de fiică a lui Dumnezeu și nu va duce lipsă de nimic. În schimb cea ocrotită astfel era îndatorată să ajute la gospodărirea casei, lucrînd cu hărnicie după ce termina cu cele către Dumnezeu. Ocrotitorul trebuia să fie un bărbat, rudenia de sînge cea mai apropiată, ca să fie cine s-o reprezinte în fața obștii și dregătorilor. Părinții Mariei muriseră. Dar n-a fost greu să afle, că cea mai apropiată rudenie din neamul lui David era un teslar sărac din Nazaret. L-au chemat la templu și i-au încredințat pe fecioara Maria spre ocrotire în casa lui din acel orașel de la miazănoapte. Și bătrînul și-a luat angajamentul înaintea lui Dumnezeu și a mai marilor templului, că pînă are zile va ocroti cu toată grija pe nepoata lui

cea închinată să slujească toată viața Celui Atotputernic. Iată, dar, cum a ajuns Maria în casa teslarului Iosif.

Acum se cade să lămurim încă ceva. Cuvîntul „încredințare“ are și înțelesul de „logodnă“. De aceea s-a tradus cuvîntul grecesc cu vorba „logodnă“. Cuvîntul „logodită cu Iosif“ n-are înțelesul nostru de azi, ci pe acela de încredințare. De asemenea, cuvintele „mai înainte de a se aduna ei“ nu însemnează nuntă, ci înțelesul: mai înainte de a se așeza, de a locui în casa lui din Nazaret. Deci nu e vorba de logodnic și de logodnică și de soț și soție, nici de o așa zisă „familie sfîntă“, ca model pentru o căsnicie creștină.

În casa umilă a teslarului Iosif, ocrotita lui primește pe îngerul Gavriil și vestea cea bună, că ea pentru virtuțile ei a fost găsită vrednică și a fost aleasă să fie „sicriu însuflețit al legii celei noi“. În casa teslarului din Nazaret, Fiul a doua Față a Sfîntei Treimi, a primit să se facă om. Din clipa „Bunei Vestiri“, firea omenească a lui Iisus s-a unit nedespărțită și neschimbată cu firea lui cea dumnezeiască, care dănuia de mai înainte de toți vecii. În casa bătrînului unchi al Fecioarei Maria se săvîrșește minunea aceasta, care „a pus început mîntuirii noastre“.

În casa teslarului Iosif s-a petrecut o astfel de minune cu mult rod pentru mîntuirea noastră. Acolo „taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută“ s-a destăinuit. S-a împlinit o promisiune a lui Dumnezeu și s-a descoperit un mare plan al Lui pentru noi oamenii. „Nu sînt gîndurile mele ca gîndurile voastre, nici cugetele mele ca cugetele voastre“ — zice Domnul prin graiul lui Isaia prorocul. Prin Eva a venit în lume răul, păcatul, prin Fecioara Maria viața, mîntuirea și sfîntenia! Așadar, cele începute în umila casă a cinstitului Iosif din Nazaret și cele împlinite în ieslea peșterii din Vifleem nu s-au petrecut la întîmplare; făceau parte din marele plan dumnezeiesc al mîntuirii noastre.

Fecioara Maria a devenit mamă fără a trece prin durerile facerii. A născut mai presus de fire — așa cum rînduise Ziditorul pentru toți oamenii, dacă neascultarea n-ar fi răsturnat rînduiala. A născut fără a pierde fecioria. Pentru viața ei curată și sfîntă a ajuns și Maică hrănitoare de prunc și pururea Fecioară. Fecioară și Mamă! Copleșitoare minune!

Maica Domnului a devenit și Maica noastră, a creștinilor, care prin harul Domnului am devenit și ei copii. Adevărat e cuvîntul care spune: Voi, cei orfani, străini, liberi și robi, bolnavi, mîhniiți, triști, părăsiți, nu deznădăjduiți, aveți mamă care vă iubește și vă ajută, aveți pe Maica Domnului!

Sf. Evanghelie ne-a mai păstrat o amintire duioasă a Fiului față de mama Sa. Era pe cruce. Lîngă ea Mama, mai multe femei, care urmau pe Domnul și ucenicul cel iubit, Sf. Ioan Evangelistul. Știînd că rînduielele oamenilor cer să poarte grijă de ea un bărbat, zice: „Femeie, iată fiul tău!“ iar către Sf. Ap. Ioan: „Iată mama ta“ (Ioan 19, 26—27). Insuși Sf. Evangelist spune că din clipa aceea a luat-o întru ale sale, purtînd grijă de ea pînă la ceasul morții.

(Continuare în pag. 2)

Sf. Irineu, făcător de pace

Ca creștini, ne aflăm într-o susținută acțiune pentru apărarea păcii. Luăm ca sprijin mărturiile biblice, cuvinte ale Mîntuitorului Iisus Hristos și le împletim cu constatările morale și de umanism. În acțiunea aceasta se impune Conferința creștină pentru pace și la această străduință se asociază multe alte organizații și mișcări, de variate credințe și concepții despre lume.

Unii își pun însă întrebarea: dacă această lucrare pentru pace în lume și în omenire este ceva nou pentru creștini, a vremii moderne, deci fără tradiție, sau dacă stăruința pentru pace este o parte integrantă din concepția creștină tradițională, potrivit căreia „pacea lui Hristos“ trebuie necentenit vestită credincioșilor, chiar dacă forma vestirii și condițiile în care se trăiește sînt cu totul deosebite.

Privind astfel spre trecutul Bisericii Mîntuitorului Iisus Hristos, se desprinde din sinaxar figura luminoasă a Sf. Irineu din Lyon, a cărui zi de prăznuire cade pe 23 august.

Sf. Irineu era originar dintr-o familie grecească din Asia Mică și o parte din copilărie a petrecut-o în orașul Smirna, unde păstora venerabilul ucenic al Sf. Apostol și Evangelist Ioan, Sf. Policarp, unul din cei mai mari și mai cu prestigiu Părinți apostolici. De la acesta a deprins Sf. Irineu stăruința pentru bine și corect, prin bunătate și îndrumare, prin care se păstrează buna înțelegere pe pămînt, după cîntarea îngerilor de la Betleem „pace pe pămînt și bunăvoință între oameni“.

Astfel, Sf. Irineu s-a convins că pacea creștinilor este păstrată: dacă țîn la credința cea curată și adevărată, ortodoxă, moștenită prin Sfîntii Apostoli, dacă este păstrată cu sfîntenie Tradiția aceasta lăsată de Sfîntii Apostoli și dacă este lămurită alunecarea de la dreapta credință, pentru ca cei rătăciți să știe cum să se întoarcă și chiar să se poată întoarce spre Evanghelia Mîntuitorului Iisus Hristos.

Sf. Irineu era contemporan în a doua jumătate a secolului al II-lea cu cunoscuții apologeți ai Creștinismului, Meliton din Sardes, Miltiade, Claudiu Apolinariu, Papia din Ierapole și alții. Mîhnit că creștinii nu erau înțeleși de romanii dedați unei mitologii religioase politeiste, creată de o fantezie omenească, Sf. Irineu l-a însoțit pe Sf. Policarp în călătoria la Roma, prin anul 155. Aici a intrat în școala Sf. Iustin Filozoful și apoi a fost îndrumat să vestească Evanghelia păcii spre Galia. El s-a oprit în orașul Lugdun, azi numit Lyon, din sudul Franței. Pentru felul său duhovnicesc și îndrumător spre pace a fost atît de mult apreciat de creștinii de acolo, încît după anul 178 a fost ales episcop, ca să-i păstorească. Sf. Irineu a rămas la ei, căci dascălul său Sf. Policarp, ca și Sf. Iustin, fuseseră chemați de Mîntuitorul Hristos, încheindu-și alergarea pămîntească în persecuția de prin anul 165.

Și astfel Sf. Irineu și-a cinstit numele, căci în traducere el înseamnă „al păcii, făcător de pace“. În adevăr, peste tot îndemna la pace și predica pacea. Sfîrșitul vieții lui a fost de asemenea chemare spre Hristos, prin mucenicia de prin anul 202.

Gîndurile și faptele sale făcătoare de pace, după îndemnul Mîntuitorului (Matei 5, 9), pentru păstrarea credinței, pe atunci frămîntată de

(Continuare în pag. 4)

Intemeierea Mitropoliei Moldovei

Se știe că întemeierea Țării Românești s-a datorat reunirii diferitelor formațiuni politice dintre Dunăre și Carpați sub un conducător local și anume voievodul de la Cimpulung și Argeș. În schimb, întemeierea Moldovei s-a datorat unei cuceriri din afară, prin ocuparea teritoriului dintre Carpați, Nistru și Marea Neagră de către un conducător venit de peste munți. Precum se știe, țara care s-a numit mai târziu Moldova, a stat un timp sub stăpânirea cumanilor, iar în 1241 a fost ocupată de tătari. De aici tătarii făceau numeroase incursiuni în Transilvania și Ungaria. Spre a le pune capăt, regii Ungariei au întreprins mai multe expediții împotriva lor, între care mai însemnată a fost cea organizată de regele Ludovic cel Mare în 1343 când tătarii au fost alungați din răsăritul Carpaților, retrăgându-se în șesurile din nordul Mării Negre. Spre a se putea apăra în viitor Transilvania de năvălirile lor, regele Ludovic cel Mare a luat în stăpânire sa ținuturile dintre Siret și Carpați, făcând aici o „marcă” de apărare a Transilvaniei și Ungariei, încredințând cu ocîrmuirea ei pe Dragoș, voievodul românilor din Maramureș, dependent de Ungaria. Aceste lucruri se pare că s-au petrecut în 1352 sau 1353. După o domnie de abia doi ani, Dragoș moare, luându-i locul fiul său Sas, a cărui domnie a ținut patru ani.

În 1359 a urmat la tron fiul acestuia, Balce. În acest an are loc venirea lui Bogdan din Cuhea Maramureșului, adevăratul descălecător al statului moldovean, care i-a creat prin luptă independența față de unguri. Acest Bogdan este înfîlțit în mai multe acte ale cancelariei maghiare ca fost „voievod de Maramureș” și ca „infidel”, uneori „infidel notoriu” al regelui Ungariei. Se pare că denumirea de „infidel”, adică necredincios, are înțelesul de nemărturisitor al credinței catolice. În acest caz, voievodul Bogdan se va fi opus dorinței regelui Ludovic de a părăsi credința ortodoxă, spre a îmbrățișa pe cea catolică. Refuzând să facă acest lucru, în 1359 el a trecut împreună cu familia sa și cu unii apropiați ai săi în Moldova, silind pe fiul lui Sas să părăsească țara, așezându-se el domn. Toate încercările maghiare de-a recuceri Moldova au rămas zadarnice, Bogdan reușind să-și întindă hotarele țării spre răsărit și să întemeieze statul moldovean independent, cu capitala la Baia.

Bogdan Vodă se va fi gândit poate și la organizarea bisericească a țării sale. Imprejurările și timpul prea scurt de domnie (a murit în 1365) nu i-au îngăduit acest lucru. Totuși, el a ctitorit biserica Sf. Nicolae din Rădăuți, unde a fost înmormîntat atît el cît și urmașii săi pînă la Alexandru cel Bun, biserică refăcută peste mai bine de un secol de Ștefan cel Mare. Tradiția îi atribuie lui Bogdan și biserica de lemn din Volovăț, în nordul Moldovei.

I-a urmat în scaun fiul său Lațcu (1365—74), care a lărgit hotarele țării spre nord, mutînd capitala la Siret. El a întreținut relații de bună vecinătate cu Polonia, îngăduind în acest scop activitatea călugărilor catolici în Moldova. A înființat chiar și o episcopie catolică la Siret, în 1370, trecînd el însuși la catolicism. Fapta sa care nu se știe dacă a fost făcută din sinceritate — n-a avut nici o influență asupra poporului. El a murit în 1373, fiind înmormîntat în ctitoria ortodoxă a tatălui său, la Rădăuți. Episcopia la Siret a avut o durată foarte scurtă, titularii ei șezînd mai mult în Polonia. De convertirii în sînul poporului român nu poate fi vorba.

Sub urmașul lui Lațcu, Petru (1375—91) din dinastia Mușatinilor, hotarele țării s-au lărgit mereu, trăind în bună înțelegere cu Țara Românească și Polonia. A mutat scaunul domnesc de la Siret la Suceava, ridicînd aici biserica Mirăuților. Tot sub el s-a început și mănăstirea Neamț.

În cursul domniei lui Petru Mușat s-au făcut și primele încercări de organizare bisericească a țării. Pînă atunci, Biserica Moldovei atîrna de Mitropolia ortodoxă a Haliciului, în Polonia, întemeiată (ca episcopie) încă de la începutul secolului al XII-lea. Petru Mușat a rugat pe mitropolitul Antonie al Haliciului, să-i sfințească doi episcopi, pe Iosif — rudă cu el — și pe Meletie. Hirotonia lor a putut avea loc după 1387. Tot el a mijlocit apoi la Patriarhia din Constantinopol ca să fie recunoscuți acești doi

vlădici moldoveni, unul — probabil Meletie — ca episcop, iar celălalt, Iosif, ca mitropolit al Moldovei, cu scaunul la Suceava. El a făcut această cerere Patriarhiei, socotînd că în acest fel s-ar recunoaște independența statului său și s-ar înlătura orice pretenții de suzeranitate din partea Poloniei. Domnul moldovean s-a lovit însă de împotrivirea patriarhului ecumenic Antonie care voia să trimită în Moldova un arhieru grec, așa cum făcuse Patriarhia și în alte țări ortodoxe (Rusia, Țara Românească etc.). În acest scop, prin 1390—91, deci la sfîrșitul domniei lui Petru sau începutul celei a fratelui său Roman (1391—94), patriarhul a trimis în Moldova un delegat al său cu numele Teodosie, care să cerceteze situația la fața locului și să ajungă la o înțelegere în privința celor doi vlădici, care fuseseră hirotoniți fără binecuvîntarea sa. Misiunea lui Teodosie n-a avut succes, fiind nevoit să se reîntoarcă la Constantinopol. Neizbutind pe această cale, patriarhul a socotit că își va putea impune voința printr-un act de autoritate, numind ca mitropolit al Moldovei pe un grec cu numele Ieremia. Dar actul nechibzuit al patriarhului, care voia să impună Moldovei un mitropolit grec, fără ca să întrebe măcar pe domn și pe boieri, a îndrîjit pe moldoveni, care au silit pe mitropolitul Ieremia să se întoarcă la Constantinopol. Mitropolitul Ieremia a aruncat atunci anatema asupra întregii țări, afurisind pe domn, pe cei doi episcopi, pe boieri, pe preoți și pe credincioși. Acest lucru s-a petrecut înainte de luna martie 1393. În anul următor, Ieremia a fost numit mitropolit al Tirnovei, în Bulgaria.

Conflictul cu Patriarhia a continuat și sub al treilea Mușatin, Ștefan (1394—99), deși s-au făcut încercări și dintr-o parte și dintr-alta pentru împăcare și pentru ridicarea anatemei. În primăvara anului 1395 Ștefan Mușat a trimis la Constantinopol o solie, în frunte cu protopopul Petru, cu daruri și scrisori către patriarh, rugîndu-l să ridice blestemul aruncat de mitropolitul Ieremia și să recunoască pe Iosif și pe Meletie ca vlădici canonici ai Moldovei. Nu ni s-au păstrat scrisorile voievodului, cunoaștem numai patru scrisori ale patriarhului, din mai 1395, către domn, către protopopul Petru, către clerul și poporul din Moldova și către cei doi vlădici. El refuza, în termeni categorici, recunoașterea celor doi vlădici moldoveni. În același timp, patriarhul numea pe protopopul Petru ca „dichiu”, adică imputernicit al său la conducerea Mitropoliei. Se înțelege că scrisorile și amenințările patriarhului au rămas fără urmări, iar protopopul Petru nici nu și-a luat în primire slujba la care-l îndatorase patriarhul împotriva voinței sale.

În septembrie 1395 se ivește o nouă încercare de stingere a neînțelegerii, — de data aceasta venită din parte patriarhului. Acesta, în înțelegere cu împăratul Manuil Paleologul, a trimis în Țara Românească și în Moldova pe mitropolitul Iosif de Mitilene. Patriarhul îi poruncește să nu facă nimic în privința episcopilor de acolo, dar în privința poporului îi da dezlegarea să procedeze cum va socoti mai bine. Se pare că nici misiunea acestuia n-a avut nici un rezultat, căci în ianuarie 1397 patriarhul trimitea ca dichiu și exarh în părțile Haliciului și Moldovei pe mitropolitul Mihail al Befelemului, cu misiunea de-a încerca o împăcare cu domnul și vlădicii Moldovei. Nici misiunea acestuia n-a avut rezultate prea îmbucurătoare, deși între timp sinodul patriarhal a ridicat anatema aruncată asupra clerului și credincioșilor.

Stingerea deplină a neînțelegerilor a urmat abia peste cîțiva ani, cînd locul patriarhului Antonie a fost luat de patriarhul Matei. În locul lui Ștefan Mușat urcase pe tronul țării evlaviosul domn Alexandru cel Bun (1400—1432). Situația nu mai putea să dureze, căci nici moldovenii nu erau liniștiți știindu-se sub anatema și în neînțelegere cu cea mai înaltă autoritate bisericească a Răsăritului ortodox, dar nici Patriarhia nu mai putea îngădui această situație, care putea folosi propagandei catolice, pierzînd de sub influența ei o țară tinără și în plină ascensiune. Așa se explică de ce solia trimisă de Alexandru cel Bun la patriarhul Matei cu rugămintea de-a ridica anatema și de a recunoaște pe mitropolitul Iosif, a întâmpinat acum toată înțelegerea. Printr-o gramată patriarhală și o scrisoare către

Alexandru cel Bun, amîndouă cu data de 26 iulie 1401, patriarhul recunoștea pe mitropolitul Iosif al Moldovei. Împreună cu sinodul său au hotărît să trimită în Moldova pe ieromonahul Grigorie Tamblac și pe dascălul Manuil Arhon, spre a face o cercetare în legătură cu validitatea hirotoniei lui Iosif. Într-adevăr Iosif a fost recunoscut apoi ca mitropolit și astfel a luat sfîrșit dureroasa neînțelegere care dăinuia de atîția ani. Faptul că în ultimele scrisori patriarhale numele episcopului Meletie nu mai este amintit, ne duce la presupunerea că el murise între timp.

Mitropolitul Iosif și-a avut reședința la Suceava, lîngă domn, cum era și firesc. Spre a constinți și mai mult caracterul de scaun mitropolitan al orașului Suceava, la îndemnul mitropolitului Iosif s-au adus aici, de la Cetatea Albă, moaștele Sfîntului Ioan cel Nou. Acesta fusese negustor grec din orașul Trebizonda, și suferise moarte de martir la Cetatea Albă, în jurul anului 1300, din pricină că nu voise să lapede credința creștină, așa cum îl îndemneau tătarii, stăpînitorii de atunci ai Cetății Albe. Aducerea moaștelor la Suceava a avut loc în 1402. Pe cînd alaiul se apropia de Iași, domnul, cu vlădicii, boierii, o mulțime de preoți și credincioși i-au iese întru întîmpinare la locul numit „Poiana Vlădicăi”, înșoțindu-l apoi pînă la Suceava, unde le-au așezat în biserica Mirăuților. Viața Sf. Ioan cel Nou, pătîmirea sa și aducerea moaștelor lui la Suceava, au fost descrise de ieromonahul Grigorie Tamblac, care a rămas un timp la curtea lui Alexandru cel Bun.

Mitropolitul Iosif este amintit pentru ultima oară într-un act din 16 septembrie 1408, prin care Alexandru cel Bun dăruia două sate bisericii Sf. Vineri din Roman. Curînd după această dată el a trecut la cele veșnice.

Cu acestea se încheie un capitol important din istoria Moldovei: înființarea Mitropoliei. Lupta stăruitoare dusă de domnii Moldovei, de cler și credincioși cu Patriarhia ecumenică a fost încununată de izbîndă, reușind să pună în fruntea Bisericii un vlădică din propriul lor neam. Începînd cu mitropolitul Iosif, scaunul vlădicesc de la Suceava (mutat mai târziu la Iași) a fost cinstit de mai mulți vlădici vrednici, ale căror nume se pomenesesc cu evlavie pînă azi.

Mircea Păcurariu

Maica Domnului — Maica noastră

(Urmare din pag. 1)

Căci zămislită și născută în chip natural, „ca toți oamenii”, Fecioara Maria era supusă și sfîrșitului obștesc al tuturor. A murit în Ierusalimul, care i-a procurat și multă bucurie, dar și mai multă durere, și a fost îngropată acolo, la loc știut. Cu prilejul Adormirii Maicii Domnului s-au săvîrșit o seamă de minuni. Astfel, Sfîntii Apostoli s-au risipit în largul lumii cunoscute pînă atunci, propovăduind noua lege. Fiul a ținut însă să fie de față la înmormîntarea Maicii Sale. În aceeași zi, prin puterea și purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Sf. Apostoli s-au aflat în jurul sicriului (năvăliei) Maicii Precurate, îngropînd-o cu toată cinstea cuvenită.

Repetăm, deci, că Maica Domnului nu s-a zămislit, nu s-a născut supranatural. A născut însă supranatural, fără ispită bărbătească și fără stricăciune și cînd a murit moartea ei a fost numai o trecere, o mutare la viață, fiind Maica Vieții. Prin curățenia și sfințenia vieții ei ca om pămîntean a ajuns să poată șterge lacrimile Evei și ale tuturor urmașilor ei, să fie vrednică a da fire omenească Celui mai înainte de toți vecii, și ca Maică a Lui să devină și Maica noastră iubitoare și ajutătoare în mijlocul valurilor vieții de aici și a tuturor ispitelor ei. Credincioșilor, să cinstim cu toată evlavie pe cea care a ajuns să fie: „Cea mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită fără asemănare decît Serafimii”, priveghind pururea asupra noastră și mijlocind stăruitor pentru mîntuirea noastră.

Să-i urmăm deci credința, să-i urmăm rîvna spre cele bune, să urmăm Fiului ei născut după trup, Mîntuitorului Iisus Hristos, așa cum și ea l-a urmat în toate ale sale.

Gh. Maior

23 AUGUST

Poporul nostru sărbătorește an de an cea mai mare sărbătoare națională a sa: 23 AUGUST, ziua eliberării Patriei noastre de sub jugul fascist.

De fiecare dată această sărbătoare este întâmpinată cu noi victorii, cu noi realizări, cu noi înfăptuiri, pe linia ridicării și dezvoltării multilaterale a Patriei, a poporului nostru. De aceea, Patria noastră este un uriaș șantier, un imens laborator în care întregul nostru popor este angajat în transformarea socialistă a țării. Așa se face că zilnic presa, radioul și televiziunea ne aduc la cunoștință apariția pe harta țării a noi întreprinderi, a noi fabrici, a noi școli, a noi cămine, a noi spitale, a noi drumuri modernizate etc.

De altfel, de aceste înfăptuiri ne putem convinge fiecare, dacă ne îngăduim o cît de mică drumeție pe oricare din laturile plaiurilor noastre, ceea ce l-a făcut și pe poetul din popor să exclame:

Buchețel de albăstrele
Mîndru-i chipul țării mele!
Mîndru, cu fiecă zi,
Mîndru, mult mai mîndru-a fi.
Spic de soare, spic de lună
Îi vom împleți cunună,
Să ne fie luminată
Și frumoasă și bogată.

Realizări de seamă se înscriu în toate sectoarele de activitate ale economiei naționale. Astfel, în primii doi ani ai actualului cincinal producția globală industrială a înregistrat un ritm mediu anual de creștere de 12,6%, ceea ce depășește prevederile pentru această perioadă. Industria mijloacelor de producție s-a dezvoltat și ea într-un ritm mediu anual de 12,8%, iar producția bunurilor de consum într-un ritm mediu de 12,3%. Pentru a ne da seama de acest salt, specificăm de pildă că producția industrială a anului 1967 echivalează cu producția realizată în decursul primului nostru cincinal (1951—1955). De asemenea, producția realizată în industria noastră în anul 1967 a atins aproape nivelul producției globale prevăzute pentru anul 1968. Importante realizări s-au obținut și în agricultură.

„Realizările de seamă obținute în primii doi ani și jumătate ai actualului cincinal în dezvoltarea producției industriale și agricole, în sporirea productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție și ridicarea eficienței economice, întărirea potențialului material al țării au permis statului să ia o serie de măsuri pentru creșterea nivelului de trai al celor ce muncesc, pentru satisfacerea în mai bune condiții a necesităților de consum ale populației”.

Așa se explică faptul că salariul real a fost de 2,5 ori mai mare decît în 1950, în condițiile creșterii de 2,2 ori a totalului salariaților. Pe linia aceasta a creșterii veniturilor tuturor cetățenilor țării se înscrie și măsura care s-a luat în anul trecut de a se majora salariile mici din toate ramurile de activitate, asigurîndu-se creșterea salariului tarifar minim la 700 lei lunar. De asemenea la sfîrșitul cincinalului în curs, salariul mediu va depăși 1.400 lei, față de 1.115 lei în 1965.

Trebuie să mai știm că țara noastră cheltuiește anual 12.200 lei pentru fiecare student și aproape 1200 lei pentru un elev din școlile de cultură generală. Asigurarea ocrotirii și sănătății poporului solicită din partea statului sume care se ridică anual la 5,9 miliarde lei, alocațiile de stat pentru copii se ridică la aproape 3,4 miliarde lei, finanțarea activității culturale însumează aproape 850 milioane lei etc.

Nu trebuie să uităm nici pe cei aproape un miliard de lei investiții de stat pentru executarea de îndiguiri și desecări, pentru a se reda agriculturii terenuri întinse, altă dată amenințate de revărsări de ape. Astfel, Insula Mare a Brăilei de pildă a devenit o „mare” de verdeață, cu la-

nuri nesfîrșite de porumb, din care călărețul adesea abia se vede.

Urmărind „neabătut interesele poporului”, după cum se spune într-un document, conducerea țării noastre a luat de curînd unele măsuri de un larg interes obștesc. Așa sînt de pildă noua lege privind învățămîntul în Republica Socialistă România, legea privind apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole, atît de importantă pentru buna gospodărire a acestei mari bogății pe care o avem și care este pămîntul, noul cod penal, scut al apărării drepturilor și libertăților cetățenești, al întăririi legalității și ordinii de drept etc., hotărîrea privind controlul provenienței unor bunuri dobîndite în mod ilicit de persoanele fizice, hotărîre cu un evident aspect moral, avînd în vedere acea categorie de cetățeni care cheltuiesc mult mai mult decît pot câștiga prin muncă cinstită, ceea ce duce, printre altele, la o viață ușoară, potrivnică societății noastre ș.a.

Pe plan extern, țara noastră promovează cu consecvență o politică de pace și colaborare între popoare, de respect reciproc și neamestec în treburile interne ale altor state. „România, țară socialistă, angajată într-un vast proces de construcție economică și socială, care asigură dezvoltarea poporului român pe calea civilizației materiale și spirituale, înflorirea multilaterală a personalității umane — își exprimă, în acțiunile ei de politică externă, adevărată deplină și constantă la ideile cooperării între națiuni, conclucează activ la explorarea tuturor căilor și mijloacelor eficiente de colaborare și înțelegere între state. Devotată spiritului și principiilor consfințite în Carta Națiunilor Unite, țara noastră este hotărîată să militeze, în continuare, cu fermitate pentru înfăptuirea idealurilor de pace, prietenie și înțelegere între popoare, să-și aducă întreaga contribuție la soluționarea problemelor politice, economice și sociale în care se confruntă astăzi comunitatea internațională” — spunea Dl Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, cu prilejul deschiderii lucrărilor reuniunii mixte a Comitetului administrativ de coordonare al O.N.U., lucrări care s-au desfășurat la București în primele zile ale lunii iulie a.c., sub conducerea secretarului general al O.N.U., U Thant.

Această politică de pace și colaborare frățească între popoare — care emană, de altfel, din însăși firea și concepțiile de viață ale poporului român — a avut și are un puternic ecou internațional, țara noastră bucurîndu-se de un deosebit prestigiu peste hotare, fapt confirmat și prin alegerea D-lui Corneliu Mănescu, ministrul de externe al României, ca președinte al ultimei Adunări Generale a Națiunilor Unite, deschisă în toamna anului trecut.

Toate aceste progrese — din care am încrestat, desigur, foarte puține în aceste rînduri — care s-au înregistrat și se înregistrează în fiecare zi la noi în țară, tot acest prestigiu de peste hotare, se datoresc în primul rînd zilei de 23 August 1944, cînd poporul nostru și-a luat destinele în propriile sale mîini, zidindu-și o viață din ce în ce mai demnă, mai bună, realitate care a pătruns în mase, după cum ne încredințează următoarele versuri populare:

Sună-și codru frunza deasă,
Nici inima nu se lasă.
Codrul freamătă de vînt,
Inima de cîte sînt;
Codrul cîntă cînd adie,
Inima de bucurie,
C-a aflat a noastră țară
Socialista primăvară.
Țară, țară, față dalbă,
Porți a libertății salbă,
Tot cu soare daurită
De-un August dăruită.

T.R.

Solidaritatea românilor din Transilvania cu mișcarea lui Tudor Vladimirescu

Cu toate că anul 1968 e atît de plin de popasuri comemorative (200 de ani de la moartea marelui luptător Inochentie Micu, 120 de la adunarea de la Blaj și de la revoluția din 1848, în fine, 50 de ani de la unirea Transilvaniei cu Patria-mamă, la 1 decembrie 1918), totuși n-am vrea să scăpăm din atenția cititorilor noștri apariția acum cîteva luni, sub titlul de mai sus a unei importante lucrări scoase (în noua serie a Colecției Hurmuzaki) de distinsul profesor de istorie și academician Andrei Oțetea. În cele 525 de documente ale lucrării (în format mare, cu 675 pagini) se subliniază un fapt din cele mai semnificative din întregul trecut românesc: legătura vie și frățească dintre românii de pe ambele versante ale Carpaților.

Așa de pildă, cînd a fost vorba de o răscoală socială și națională, ca aceea a lui Tudor Vladimirescu, „panica” ce i-a cuprins pe stăpînitorii ungaro-habsburgici din Transilvania la gîndul că „oamenii de aceeași origine, nume, datini și limbă” de la nordul Carpaților s-ar putea uni cu frații lor din Oltenia spre a răsturna nedreptățile sociale, — a fost atît de mare, încît vreme de mai bine de un an guvernul, comandamentul forțelor militare cu sediul la Sibiu, pichetele de grăniceri din Banat pînă în Bucovina, precum și agențiile austriece din București și Iași (și alte orașe) au fost puse în stare de alarmă pentru a opri „întinderea răului”. Tot aparatul administrativ și politic care proteja moșierimea transilvană tremura că s-a sculat „un nou Horea”, care „să-i judece”. Mai ales că în noua ei fază, orînduirea feudală a vremii îngreuiase atît de mult viața țărănimii, obligînd-o la robotă exagerată (de la 104—208 zile pe an), la dijmă de tot felul, la plocoane, impozite și sarcini militare și administrative nesfîrșite, încît între 1784—1848 istoricii au numărat aproape 200 de răscoale ale țărănimii și într-un singur an (1817), cînd a venit împăratul în Ardeal, s-au strîns 17.000 jalbe. De aceea e ușor de înțeles fierberea ce a cuprins toată aparatul de stat civil și militar din Transilvania, cînd a auzit de amploarea răscoalei lui Tudor și de fraternizarea cu ea a poporului român din Transilvania. Întîmplător tocmai cu doi ani înainte avusese loc și aici un proiect de reglementare urbană (1819) pentru ușurarea stării țărănilor. Legea, e drept, ușurează numai robota, o zi pe săptămîină cu boii, două cu palmele dar aceasta însemna puțin față de suferințele românilor de pe aceste meleaguri.

În astfel de împrejurări grele, aud românii transilvăneni despre răscoalele de peste munți. Desigur, veștile erau prinse după puterea de înțelegere a țărănimii: „Se face înștiințare că de către răsărit s-a ridicat un craiuș cui e numele Tudoraș... după ce isprăvește lucru cu boierii în Țara Românească, pînă la Paști va da și într-acoace să facă și aicea dreptate”, zicea țăranul Adam Bedia din Sulighete-Hunedoara.

În Singătin (Sibiu), unde pe lingă moșia grofului se aflau și cîteva țărani unguri, țăranul Nițu Fulea a declarat soției lui Paul Apati că după cîte a auzit la o consfătuire din biserică, unde s-a tras clopotul într-o dungă „azi-miine va fi sfîrșitul groșilor”.

„Chiar dacă ne-or lua armele, topoarele nu le pot lua, încît să nu rămîină la a zecea-douăzecea casă unul...” declară un alt țăran român. Ce-au făcut autoritățile? au mobilizat totul ca să împiedice intrarea ideilor revoluționare în Transilvania.

Tudor n-a avut vreme să isprăvească cu boierii. Totuși, ecoul răscoalei lui Tudor a fost atît de viu și atît de puternic, încît revoluția din 1848 și răboaiele din 1877 și din 1914—18 s-au dovedit numai etape ale aceleiași lupte: de dreptate socială și de unitate națională. Pentru că, după cum spune un cercetător ungar, „la 1821 condiția de țăran, romanitatea și religia ortodoxă erau cei trei factori împlețiți în conștiința răsculaților în lupta lor împotriva feudalului asupritor”. Mai tîrziu, toate aceste trei se vor uni într-una singură: conștiința națională.

Prof. T. Bodogae

SF. MAXIM MARTURISITORUL

Pentru noi creștinii viața unui Sfânt Părinte este un model pe care trebuie să-l urmărim, iar credința ortodoxă pe care a propovăduit-o el trebuie să ne fie călăuză sigură pe calea mântuirii.

Dintre Sfinții Părinți ai Bisericii noastre Sf. Maxim Mărturisitorul, sărbătorit în fiecare an la 13 august, ocupă un loc de seamă.

Sfântul Maxim Mărturisitorul s-a născut în Constantinopol la anul 580. El a primit o educație aleasă, ceea ce îl face pe împăratul Heraclie să aprecieze în mod deosebit știința sa și la vârsta de 30 de ani îl cheamă să ocupe funcția de prim-secretar al său. Izbucnind însă erezia monotelită (care învață că în Iisus Hristos este o singură voință) atras de viața duhovnicească, îmbrățișează monahismul într-o mănăstire la Chrisopolis din apropierea Constantinopolului, ajungând îndată egumen al ei. Pe la 645 îl găsim în Africa de Nord. Aici, la Cartagina, în iulie 645 susține în prezența proconsulului Africii, Grigorie, și a multor episcopi o discuție celebră cu fostul patriarh monotelit al Constantinopolului Pyrrhus, „care face parte din documentele cele mai prețioase din istoria disputelor monotelite”, atât din punct de vedere dogmatic cât și istoric. În această dispută Sf. Maxim minuiind cu o rară măiestrie arta sa dialectică și toate argumentele împotriva monotelismului îi arată întreaga „blasfemie” și consecințele sale absurde, încât Pyrrhus pînă la urmă își recunoaște eroarea. După disputa cu Pyrrhus, Sf. Maxim îndeamnă pe episcopii din Africa și insulele vecine să țină sinoade pentru condamnarea monotelismului. Spre sfârșitul anului 646 el vine împreună cu Pyrrhus la Roma.

Cîteva ani în șir la Roma, Sf. Maxim Mărturisitorul combătu erezia monotelită și reuși să determine pe papa Martin I, ca în sinodul de la Latran din 649, să condamne monotelismul și pe partizanii acestuia și a mărturisitorilor cuprinse în Typosul imperial al lui Constans II din 648, care interzicea sub aspră pedeapsă orice discuție dacă există o voință sau două în Hristos. Reacțiunea împăratului nu a întârziat să vină. În anul 653 papa Martin I este exilat la Chessonez. Sf. Maxim Mărturisitorul este condamnat la exil în Byzia din Tracia, iar Anastasie în Perberis. La Byzia, în 24 august are loc un al doilea interogatoriu cu trimisul împăratului, episcopul Teodosie și ca urmare a acestuia, în 14 septembrie 656 este condamnat din nou la exil și închisoare la Perberis. În anul 662 e readus împreună cu cei doi ucenici ai săi Atanasie apocrisiarul și Anastasie călugărul, la Constantinopol, unde sînt judecați din nou, cerîndu-le să renunțe la învățătura lor, dar refuzînd aceasta, prefectul primește ordin să-i biciuiască „și de a le tăia din rădăcină organul dezordinei, adică limba blasfematoare și mina dreaptă”, și așa schingiuiți sînt purtați prin cele 24 de cartiere ale orașului, iar de aici sînt duși în exil pe viață la Lazika, pe țărmul răsăritean al Mării Negre, unde Sf. Maxim moare în suferință la 13 august 662, în vîrstă de 82 de ani, ca simplu călugăr, apărînd astfel nu numai cu știința ci și cu viața sa învățătura ortodoxă, fapt care i-a atras mai tîrziu numele de „Mărturisitorul”. De aceea Sf. noastră Biserică în cîntările de la utrenia zilei de 13 august se roagă zicînd: „Prea Cuvioase Părinte Maxime, în tot pămîntul a ieșit vestea isprăvilor tale, pentru aceasta în ceruri ai aflat plata ostanelor tale, taberile drăcești ai pierdut, cetele îngerești ai ajuns, a căror viață fără prihană ai urmat, îndrăznire avînd către Dumnezeu, cere pace sufletelor noastre”.

Ca și marii Părinți ai secolelor IV și V, Sfântul Maxim Mărturisitorul este un teolog universal. El scrie aproape în toate domeniile teologiei. El este „unul din cei mai pătrunzători dogmatiști pe care i-a produs Biserica greacă”. El folosește întreaga filozofie elenică profană și creștină pentru a expune învățătura sa sănătoasă. El ne explică cum totul începe de la Dumnezeu și se isprăvește în Dumnezeu. Viziunea lumii pe care ne-a lăsat-o Sf. Maxim Mărturisitorul în scrierile sale este într-o privință mai mult decît culmea și încheierea definitivă a cugetării grecești patristice a celei teologice și spirituale cit și filozofice.

Actul cunoașterii urmărește, printre altele, să explice științific aspectul canonic al existenței de-a lungul istoriei lumii. În centrul istoriei lumii

și în centrul teologiei lui Maxim stă Logosul, Dumnezeu-Omul. Înainte de Hristos, lumea s-a pregătit să primească procesul înomenirii lui Dumnezeu, după intrupare urmează procesul îndumnezeirii omului, este restabilirea chipului lui Dumnezeu în el. Ca principiu nou de viață și ca al doilea Adam, Hristos este Dumnezeu adevărat și om adevărat. El are două firi, două voinți și două lucrări.

„Ca niște riuri a izvorît limba ta, dogmele lui Hristos cele ortodoxe, Maxime prea fericite, cel ce te-ai umplut de înțelepciune” — glăsuiește o cîntare bisericească.

Insemnătatea istorică a lui Maxim constă — deci — înainte de toate, în combaterea ereziei monotelite, învățătura lui fiind confirmată de Sinodul al VI-lea Ecumenic din 680—681.

Drept aceea, Sf. noastră Biserică pentru învățătura sa ortodoxă și pentru curățenia și sfințenia vieții sale îl cinstește pe Sfântul Maxim Mărturisitorul la 13 august în slujbele sale ca pe un „mărturisitor” și „adevărat propovăduitor al credinței ortodoxe a lui Hristos și mucenic al Său.

Diacon C. Voicu

Cunoașterea și înlăturarea păcatului

Cu toții știm și cunoaștem cuvîntul păcat, dar mulți dintre noi nu avem o idee clară despre ceea ce e păcatul. Considerăm adeseori păcat ceea ce nu e păcat și nu considerăm păcat ceea ce e păcat.

Mulți dintre noi nu cunoaștem primejdia cea mare pe care o cuprinde acest monstru care este păcatul și care este cauza ruinei sufletului nostru.

Învățătura de Credință creștină ortodoxă ne spune că păcatul este călcarea cu deplină știință și voie liberă, prin gînd, cuvînt sau faptă, a voii lui Dumnezeu. Și fiindcă voia lui Dumnezeu se arată în legile Sale, și orice păcat este călcarea legii lui Dumnezeu, păcatul se mai numește și fărâdelege.

Fericitul Augustin zice că păcatul este: o vorbă, o faptă sau un sentiment lăuntric împotriva legii lui Dumnezeu. Și Catehismul ne învață că păcatul este călcarea voinței lui Dumnezeu cu deplină știință și voință liberă. Noi putem spune că păcatul este o vătămare pe care omul o face lui Dumnezeu prin călcarea legii Sale sfinte cu știință și cu voință, prin cuvînt, prin gînd sau prin faptă. Această călcare o face cunoscînd legea cu deplină știință și voie liberă.

Am spus că păcatul este o vătămare făcută lui Dumnezeu prin călcarea voinței Sale. Noi cunoaștem și știm din învățătura Bisericii noastre că Dumnezeu este ziditorul și creatorul vieții noastre, El este ocrotitorul, părintele, răscumpărătorul, sfințitorul și răsplătitorul faptelor noastre bune sau rele. Noi sîntem fiii Lui, creaturile Sale cele mai alese. Din motivul acesta sîntem obligați să-l ascultăm și să ne supunem voinței Sale preasfinte. Ca orice părinte și Dumnezeu are dreptul să poruncească fiilor Săi, are dreptul să le dea porunci și să pretindă de la ei ascultare, cinstire și supunere. Nu are oare dreptul un tată sau un legiuitor sau un conducător de țară să dea fiilor sau supușilor săi, legi și porunci care să le arate ce e bine de făcut și ce e rău, legi care să servească acestora la fericirea vieții lor truștești și sufletești? După cum un sculptor e stăpînul statuii pe care a lucrat-o cu mîinile lui, după cum un pictor e stăpînul muncii lui, tot așa și Dumnezeu este stăpînul și părintele nostru bun care ne dă legi și porunci pe care noi creștinii sîntem obligați a le observa și respecta.

Observăm că universul întreg îl ascultă și se supune lui Dumnezeu. Și chiar această supunere și ascultare desăvîrșită a tuturor creaturilor, față de legile stabilite de Dumnezeu, produce armonia aceasta a universului, care face din universul acesta o mașină uriașă, care funcționează perfect, un ceas, care nu se oprește nici cînd din mersul lui și nu greșește nicicînd în mișcările lui. Ascultă planetele, ascultă animalele, care se produc și se reproduc, se dezvoltă și cresc din sînul cald al pămîntului după legile stabilite de El, universul întreg ascultă, numai cea mai aleasă făptură a Sa să nu se supună acestor legi, să rupă prin păcat această armonie universală a tuturor creaturilor? Ce face omul

Sf. Irineu, făcător de pace

(Urmare din pag. 1)

alunecări, le-a expus în lucrarea: Impotriva ereziilor. Pornind de la principiul că orice abatere de la credința creștină ortodoxă, moștenită de la Hristos prin Sf. Apostoli, tulbura pacea Bisericii, precum ea tulbură și pacea sufletească a acestor credincioși, Sf. Irineu a adunat dovezi convingătoare din Sf. Scriptură, din cugetarea umană și din viață, ca să respingă abaterea de la credință, numită în acele vremi „gnosticism”. Sf. Irineu pornește în argumentare de la Intruparea Mîntuitorului, arătînd că nu orice gînd aruncat între oamenii credincioși este o credință de crezut, ci numai ceea ce a dat Mîntuitorul Iisus Hristos în Sf. Sa Evanghelie și se cunoaște din realitatea evidentă a lumii, fiind propovăduit de Sf. Biserica, prin episcopii și preoții rînduiți după Tradiția apostolică.

Sfântul Irineu urmărea lămurirea credincioșilor și asupra problemelor importante teologice, precum este: Sf. Tradiție, cuprinsul învățăturii ortodoxe a Bisericii și cum se realizează în viața religioasă marele gest de dragoste al lui Dumnezeu către creațiune, trimițînd pe Fiul Său în lume, ca să o povățuiască și prin patimile Sale pe cruce să o mîntuiască. Astfel, arăta Sf. Irineu, Mîntuitorul a dat cel mai luminat exemplu de pace, de împăcare a lui Dumnezeu cu păcătoșii, jertfindu-se pentru împăcarea lor cu Creatorul atotdrept. De aici a urmat apoi îndrumarea, ca fiind împăcați prin Hristos cu Dumnezeu, credincioșii trebuie să trăiască întreolaltă în aceeași împăcare, tot datorită Mîntuitorului, care a întemeiat Biserica Sa ca să fie tărîmul real de trăire a păcii adevărate pe pămînt. Prin Sfinți Botez și prin Sfînta Euharistie se transmite această pace divină spre orice nou născut fizicește și spre cel care renaște sufletește.

Prin cultura și activitatea sa, Sf. Irineu a făcut legătura între creștinismul din Răsărit cu cel din Apus și cu spiritul său împăciuitoare a căutat să lămurească conflictul iscat cu privire la prăznuirea unitară a Sf. Paști, indicînd ca data corectă totdeauna Duminica Invierii, care urmează după luna plină la începutul primăverii, și nu în altă zi.

Dragostea sa de frați și rivna după pace între creștini și în lume, au fost apreciate de părinții bisericești următori, care l-au așezat în ceata Sfinților, pentru că a deschis inimile credincioșilor spre primirea darurilor Sf. Duh, trimise cu necontenită dragoste de Dumnezeu, prin Mîntuitorul Iisus Hristos.

Prof. M. Șesan

prin fiecare păcat pe care-l săvîrșește? Prin păcat omul rupe legătura de dragoste și ascultare care-l leagă de Dumnezeu, se scoate singur de sub ascultarea lui Dumnezeu și-i spune lui Dumnezeu: „Nu mai voiesc să te iubesc, să te ascult și să mă supun ție” (Ieremia 2, 20).

Păcatul este o vătămare grea adusă lui Dumnezeu, un dispreț față de dătătorul legii și față de rînduieșile stabilitate de El.

Prin păcat îl vătămăm pe Dumnezeu, ființa cea veșnică, neschimbată, liberă și bună, care cuprinde în sine toate perfecțiunile în cel mai înalt grad.

Păcatul este și o nerecunoștință și ingrătitudine față de Dumnezeu. Omul ingrătat și nerecunoscător este o ființă josnică nu numai înaintea lui Dumnezeu.

În cîte chipuri se poate păcătui? Intrucît păcatul constă în a călca legea cea sfîntă a lui Dumnezeu, și intrucît această lege îndreaptă mîntea noastră, inima noastră, limba noastră, acțiunile pe care trebuie să le îndeplinim, putem păcătui cu gîndul, cu vorba, cu fapta sau prin îndeletnicire.

Acum, după ce cunoaștem ce este păcatul și ce primejdie mare cuprinde să ne hotărîm a ne feri de el fiindcă el este cel mai mare rău al sufletului nostru. Este șarpele cel veninos de a cărui mușcătură murim sufletește și ne lepădăm de Dumnezeu. Duhul Sfînt zice: „Fugi de păcat așa cum fugi la vedenea unui șarpe veninos” (Ecl. 21, 2). Dacă vom ști să fugim de păcat vom mîntui sufletul nostru, ne vom păstra prietenia cu Dumnezeu și cu semenii și prin aceasta vom fi ziditori ai bunei conviețuirii dintre oameni, ai înțelegerii, ai dragostei și ai păcii.

Al. Moisiu